

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г.С. СКОВОРОДИ
ФАКУЛЬТЕТ ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ

До 300-річчя від дня народження Г.С. Сковороди

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ
МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

МАТЕРІАЛИ
НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ
ФАКУЛЬТЕТУ ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ

Випуск 12

Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного
університету імені Г.С. Сковороди
протокол № 9 від 21.09.2022 р.

ХАРКІВ – 2022

ББК 74.102.121
УДК 373.31: 811.161.2
МЗ4

Редакційна колегія

Довженко Т.О. – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету початкового навчання ХНПУ імені Г.С. Сковороди;

Ткаченко Л.П. – доктор педагогічних наук, завідувач кафедри теорії і методики викладання філологічних дисциплін у дошкільній, початковій і спеціальній освіті ХНПУ імені Г.С. Сковороди;

Коваленко О.М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики викладання філологічних дисциплін у дошкільній, початковій і спеціальній освіті, координатор з наукової роботи факультету початкового навчання ХНПУ імені Г.С. Сковороди;

Ємець А.А. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики викладання філологічних дисциплін у дошкільній, початковій і спеціальній освіті ХНПУ імені Г.С. Сковороди;

Масюк О.М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри природничо-математичних дисциплін у дошкільній, початковій і спеціальній освіті ХНПУ імені Г.С. Сковороди;

Партола В.В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри природничо-математичних дисциплін у дошкільній, початковій і спеціальній освіті ХНПУ імені Г.С. Сковороди.

Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди
Протокол № 9 від 21.09. 2022 р.

Актуальні проблеми навчання і виховання молодших школярів. Матеріали наукової конференції студентів факультету початкового навчання: Збірник тез. – Вип. 12 / За заг. ред. Л.П. Ткаченко. – Харків: ХНПУ, 2022. – 48с.

У збірнику подано тези виступів на науково-практичній онлайн-конференції студентів факультету початкового навчання ХНПУ імені Г.С. Сковороди.

У матеріалах висвітлені актуальні проблеми розвитку культури мовлення, методики навчання української мови, сучасні проблеми вивчення дитячої літератури і методики літературного читання, навчання природничих і математичних дисциплін у початковій школі.

Тези друкуються в авторській редакції. Відповідальність за дотримання вимог академічної доброчесності та зміст несуть автори та їхні наукові керівники.

Секція 2. Українська мова в початковій школі: методичний аспект
**ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ З
 ПОРУШЕННЯМ МОВЛЕННЯ (ДИСЛАЛІЯ)**

Сіненко Юлія

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент В.В. Партола

Статистичні дані вітчизняних та зарубіжних дослідників вказують на те, що недоліки вимови зустрічаються у 25-30% дітей дошкільного віку (5-6 років). Найбільш поширеним у логопедії мовним порушенням є дислалія, яке зустрічається у 25-30% (за деякими даними – у 52,5%) дошкільнят (5-6 років), 17-20% молодших школярів (1-2 клас) та у 1 % дітей старшого віку.

Дислалія – це порушення мовлення, коли порушено вимову звуків. Дислалію діагностують найчастіше у ранньому віці.

Найчастіше дислалія успішно піддається корекції. Успішність та терміни подолання дислалії залежить від складності порушення, вікових та індивідуальних особливостей дитини, регулярності занять, участі батьків. У дошкільнят порушення звуковимови коригуються швидше, ніж у школярів, у учнів молодших класів – швидше, ніж у учнів середньої та старшої ланки.

Дефекти звуковимови при дислалії представлені пропусками, замінами, змішаннями та спотвореннями звуків різних артикуляційних груп (ламбдацизм - недоліки вимови [л] і [л']; сигматизм - недоліки вимови шиплячих [ж], [ш], [щ], [ч] і свистячих [с], [с'], [з], [з']; йотацизм – недоліки вимови [й]; гамматизм – недоліки вимови [г] і [г']; каппацизм – недоліки вимови [к] і [к']; хітизм - недоліки вимови [х] і [х']; дефекти дзвоніння та оглушення – заміни дзвінких приголосних парними глухими і навпаки; дефекти пом'якшення та твердості - заміни м'яких приголосних парними твердими звуками та навпаки.

Виправлення порушень звуковимови у дітей починається з постановки у них точної, диференційованої вимови звуків, одночасно в них розвивають фонематичне сприйняття. У разі виявлення порушень у будові та рухливості органів артикуляційного апарату, паралельно з роботою з розвитку фонематичного сприйняття проводиться артикуляційна гімнастика (підготовчі вправи).

Заняття з формування правильної звуковимови мають бути систематичними. Проводитися не менше трьох разів на тиждень. Постановка звуків здійснюється на індивідуальних заняттях, де об'єднують дітей, у яких зараз виправляють один і той же звук, а подальша робота вже проводиться на групових заняттях. Тривалість занять не повинна перевищувати 15хв.

Отже, основною метою логопедичного впливу при дислалії є формування умінь і навичок правильного відтворення звуків мови. Ключовими питаннями у досягненні цієї мети є: рання діагностика та точне визначення порушення мовлення дитини; підбір комплексу методик; забезпечення сприятливого оточення; залучення батьків до співпраці; створення психологічного мікроклімату.